

Maarit Jaakkola & Mia Jonsson Lindell

Snabbguide till produktion av mobilvideor

Att spela in egna videor ska vara enkelt, det säger alla. Ändå begränsas vi ofta av föreställningar från broadcast-produktioner: det ska finnas studio med belysning, dyra kameror och programvara. Organisationerna har i många fall infrastruktur för att stötta videoproduktion men det kan vara en stor apparat att dra igång. I denna snabbguide har vi samlat några bra tips för videoamatörer som vill skapa video av hög kvalitet med utrustning som får plats i fickan.

1. Syfte och mål: varför en video?

Först ska du fråga dig **varför** du gör en video. Hitta en idé och en berättelse!

Att fundera på:

- Varför video istället för skriven text eller stillbild? Vilket mervärde ger den rörliga bilden?
- Vad vill du säga med videon, och till vem? Hur vill du påverka med videon?
- I vilken anda vill du förmedla ditt budskap: vill du underhålla, inspirera, förmedla fakta, övertala eller lära?
- Ska du fota själv eller bli fotad av andra? Ska kameran vara på stativ eller räcker det med handhållen?
- Vid sidan om mobilens kamera och inspelningsmöjlighet kan man överväga att producera videon direkt i någon plattform (t ex Facebooks händelser, Instagrams Stories eller Snapchats My Story).
- Den schweiziska journalistikskolan MAZ har sammanställt ett flödesschema för att beskriva olika medieal: *Multimedialt berättande – hur du hittar en passande form för innehållet*, http://www.maz.ch/fileadmin/docs/public/Downloads/MAZ_Storytelling-Tool_SE.pdf.

En bra video

- Är kort – bara så lång som ämnet absolut kräver.
- Är en inspelning där ljudet är lika viktigt som bildkvaliteten.
- Konkretiserar din poäng och går att minnas efteråt.
- Lockar tittare att dela den i sina nätverk.

Maarit Jaakkola, redaktör för Nordicom-Information.

Mia Jonsson Lindell, kommunikatör på Nordicom.

Så gör du:

- Sök inspiration genom att kolla på exempel i samma genre som du vill använda – eller kanske i en helt annan! Videor gjorda av organisationer (företag, myndigheter) och privatpersoner i olika åldersgrupper kan ge nya och kreativa idéer. Var inte rädd för att blanda olika genrer!
- Skriv ner ditt syfte och budskap så att de står klart för dig från början. Testa gärna med kompisar och kollegor, eller studenter eller kunder. Deras reaktion kan avslöja vad som upplevs som överraskande, nytt eller intressant.
- Innan du börjar spela in något, sätt ihop en plan som konkretiserar ditt videoprojekt och visar vad som är möjligt och vad som inte går att förverkliga. Var ska du spela in, när och hur? Håll det enkelt och tydligt istället för att sätta ribban för högt!

2. Förberedelser: ge dina tankar en form och struktur

*Innan du börjar fota ska du ha gjort det klart **hur, var och när** du gör det.*

Att fundera på:

- Ska det bli en one-shot-video eller en video sammanställd av olika klipp? Om det blir olika klipp är det mer tidskrävande. En video med en tagning kräver dock oftast mera förarbete då innehållet måste vara striktare strukturerat på förhand.
- Vilka personer eller miljöer företräds i videon? Observera att ett pratande huvud mot grå bakgrund måste hållas kort för att inte tappa tittarens intresse.
- Om du kan filma i dagsljus, gör det.
- Som tumregel kan man säga att det tar 10 minuter att spela in 10 sekunder användbart råmaterial, och ytterligare 20 minuter att redigera detta råmaterial.

Så gör du:

- Bestäm längden av din video. En optimal längd på online-video är bara ett par minuter, som tv-inslag eller reklamfilmer. En kvarts video är ofta alltför lång!
- Förbered ett manus: ge videon en struktur. Från filmproduktion känner vi till detaljerade bildmanus, men ett manus för online-video kan se ut som en punktlista eller en enkel visualisering (t ex en tankekarta).
- Om det är du som uppträder i videon så skriv ner dina repliker. Repetera dem innan du ställer dig framför kameran.
- Du kan fästa ditt manus alldeles bredvid eller bakom kameran så att du kan läsa det utan att röra blicken för mycket. Undvik att ha en lapp i handen och titta ner.

3. Utrustning: kom igång så enkelt som möjligt

I princip behöver du bara din mobil, men resultatet blir bättre med lite tillbehör.

Att fundera på:

- Korta klipp går att fota med handhållen mobil, men för att videon inte ska bli alltför skakig bör du använda stativ. Med ett gorillastativ kan du fästa mobilen var som helst.
- Mikrofon: Man kommer långt med den lilla mikrofonen i hörlurssladden. För ännu bättre resultat finns det mängder av små mobilmickar på marknaden – billiga och dyra.
- Med en selfiepinne kan du filma dig själv medan du går omkring.
- När det kommer till belysning är golvlampor bättre för ansiktsljus än taklampor.

4. Inspelning: filma målinriktat

För att undvika senare besvikelser eller att kanske drunkna i ett överflöd av material är det viktigt att ha planerat inspelningen.

Att fundera på:

- Om din mobil låter dig ändra videoupplösningen, gör inte det. Ha den på maximal upplösning.
- Mobilens bakre kamera har typiskt högre upplösning än den främre.
- Håll kameran horisontellt och filma i HD med formatet 16:9.
- Rummets akustik påverkar ljudet så välj en plats där det inte finns faktorer som stör, till exempel högljudd ventilation eller eko. Sätt en lapp på dörren att du inte vill bli störd.
- Se till att mikrofonen är nära objektet. Testa gärna ljudet först med en provinspelning.
- Ska du ha olika videoklipp så behöver du kanske övergångsbilder för skarvarna.

Så gör du:

- Kom ihåg att hålla kameran liggande!
- Använd olika bildutsnitt: närbild, halvbild, avståndsbild. Rör dig, gå närmare om det behövs. Använd inte gärna mobilens digitalzoom.
- Övergångsbilder kan handla om miljö och detaljer som säger någonting om personen eller ämnet (t ex böcker i en bokhylla, en rolig kaffemugg, glada färgpennor i en låda...). Ta gärna fler än du behöver och filma i fler sekunder än vad du kanske kommer att behöva använda.

5. Redigering: kill your darlings

Redigering behöver inte vara ett stort projekt om du har planerat din inspelning.

Att fundera på:

- Vill du använda en gratisredigerare eller har du lust att betala för ett redigeringsprogram? Vad gäller gratisprogramvaror så finns det ett antal enkla mobilappar, till exempel Lightworks och Splice. Mac-användare får iMovie gratis. Om du vill betala, så är Adobe Premiere Elements ett populärt program med en stor arsenal verktyg.
- Redigeringsappar och -program är ofta lätta att lära sig, mycket säger sig själv – men behöver du hjälp finns många instruktionsvideos på YouTube. Sök på ”tutorial” och appens eller programmets namn.
- Behöver du textremsor (t ex en översättning)? Textremsor hjälper också tittare att se din video utan att ha ljudet på. Du kan lägga till textremsor antingen i redigeringsprogram eller använda en särskild internetjänst eller app som är designad för det (t ex <https://subtitleframe.com>).

Så gör du:

- Även här gäller det att kill your darlings. Klipp bort allt överflödigt. De första 10 sekunderna ska fånga tittarens intresse.
- En amatörvideo kan klippas så att sömmen syns men om du vill ha ett proffsigare resultat så kan du använda klippbilder – som du förhoppningsvis har spelat in tidigare – som en övergång.
- Lägg till grafik (namnskyltar etc) och ljudeffekt om det behövs.
- I de flesta redigeringsprogram kan du också definiera ljudnivå och färgbalans.

6. Publicering och delning: sprid ditt budskap

Din video blir inte upptäckt om du inte anstränger dig lite efter publiceringen.

Att fundera på:

- Var vill och kan du publicera din video? Publicering kan ske på YouTube eller Vimeo men videon kan även tas därifrån till (inbäddas i) din egen hemsida

eller blogg. YouTube använder sig av reklam medan Vimeo är reklamfri. För övrigt finns det målgruppsinriktade videosajter (t ex TeacherTube för lärare), och många organisationer, som universitet och företag, har egna kanaler.

- Vilken målgrupp vill du nå? Idealet behöver inte vara att skapa en viral-video med wow-effekt och nå en stor allmänhet med ett inlägg, utan kanske fokusera på en smalare målgrupp med en långsiktig innehållsstrategi.
- Vill du nå en stor publik, eller kanske begränsa den, så finns public- unlisted- och private-inställningar hos både YouTube och Vimeo. Är videon ställd på unlisted så kan du bjuda in tittare med länk. Den kommer dock inte upp i Google eller i YouTube/Vimeos sökresultat.
- Ingen hittar din video bara för att den är publicerad. Du kan marknadsföra din video genom att sprida länken i sociala medier, men även använda mer traditionella vägar som t ex mail.
- Det finns även appar som hjälper dig att dela videor till olika plattformar (Instagram, Facebook, YouTube, Twitter), till exempel Capshare (för Apple-telefoner).

Så gör du:

- Ge videon en titel som berättar om innehållet. Skriv också en beskrivning så att tittaren inte behöver gissa vad videon handlar om. Ta vara på tags eller hashtags.
- Du kan locka tittare genom att använda viraltaktik och ”clickbait”: ”Du anar inte vad som hände sen...”
- Använd Facebook, Twitter, Instagram, din blogg och hemsida osv. för att sprida länken. När du delar länken förse den med kontext: skriv inte bara url-adressen utan beskriv vad som finns bakom länken. YouTube’s inbäddningskod som finns nedanför videon tillåter dig att publicera videon på en hemsida, utan att din publik behöver komma till YouTube för att titta på videon.

Flera tips:

Journalism.co.uk (2017). Mobile Journalism. *Journalism.co.uk*. [Online.] Available at <<https://www.journalism.co.uk/mobile-journalism/s429/>>.

Reilley, Mike (2017). Mobile Journalism. *Journalist’s Toolbox*, 13 July 2017. [Online.] Available at <<http://www.journaliststoolbox.org/category/mobile-journalism/>>.

Wenger, Debora (2012). How to Shoot News with a Smartphone. *Advancing the Story*, 11 March 2012. [Online.] Available at <<http://www.advancingthestory.com/2012/03/11/how-to-shoot-news-with-a-smartphone/>>.

YouTube (2017). Skapa riktigt bra innehåll – lektion: fota med mobilen. *YouTube Akademin för innehållsskapare*. [Online.] Available at <<https://creatoracademy.youtube.com/page/lesson/production-mobile>>.

Video Revolver (2015): How to make it look like you’re not reading from a script in your videos

Justin Brown (2015): How to film professional videos with an Android smartphone

Nick Nimmin (2017): Best video editing app for Android and iPhone

